

Sygn. akt I ACa 308/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Teresa Rak (spr.)
Sędziowie:	SSA Regina Kurek SSA Marek Boniecki
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Lech

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2016 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa J. P.

przeciwko (...) Teatrowi (...) im. H. M. w K.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 17 grudnia 2015 r. sygn. akt I C 132/15

1. oddala apelację;

2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 3.600 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Regina Kurek SSA Teresa Rak SSA Marek Boniecki

Sygn. akt I ACa 308/16

UZASADNIENIE

Powódka J. P. w ostatecznie sprecyzowanym żądaniu pozwu skierowanemu przeciwko (...) Teatrowi (...) im. H. M. w K. wniosła o zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kwoty 36.000 zł tytułem naruszenia autorskich praw majątkowych wraz z odsetkami liczonymi od dnia 27 lutego 2014 r. do dnia zapłaty i o zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kosztów procesu.

Uzasadniając swoje roszczenie powódka podała, iż jest autorką fotografii przedstawiającej A. D.. Przedmiotowa fotografia została przez pozwanego wykorzystana do promocji spektaklu w reklamie prasowej (w takich tytułach prasowych jak: (...), (...) V.,(...) Gazeta (...) oraz (...)) oraz zamieszczona na stronie internetowej pozwanego Teatru (...) pl. (...) zarzuciła, że w/w działania pozwanego nastąpiły bez jej wiedzy i zgody, a tym samym miały one charakter bezprawny. Nadto wykorzystując przedmiotową fotografię pozwany nie oznaczył jej autorstwa oraz dokonał bezprawnej ingerencji w utwór polegającej na mocnym kadrowaniu użytej fotografii. Na skutek wskazanych zachowań pozwanego doszło do naruszenia przysługujących jej autorskich praw majątkowych do przedmiotowej fotografii, uzasadniającego, na podstawie art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, jej żądanie naprawienia przez pozwanego wyrządzonej szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez nią zgody na korzystanie z utworu. Powódka wskazywała na sposób wyliczenia odszkodowania na które składa się dwukrotność kwoty 3.100 zł przemnożona przez ilości tytułów prasowych, w których zamieszczono fotografię jej autorstwa (5); 2. rozpowszechnienie zdjęcia autorstwa powódki na stronie internetowej pozwanego – w tym przypadku wysokość należnego jej odszkodowania powódka wyceniła na łączną kwotę 5000 zł, odpowiadającą dwukrotności kwoty 2.500 zł. Uzasadniając wysokość żądanych kwot powódka odwołała się do zamieszczonego na jej oficjalnej stronie internetowej (...)cennika, zgodnie z którym licencja na wykorzystanie zdjęcia w Internecie to koszt od 2.500 zł, z kolei użycie zdjęcia w reklamie to koszt od 3.200 zł, choć w niniejszej sprawie wycenia ona koszt takiego użycia na kwotę 3.100 zł. W ocenie powódki pozwany dopuścił się naruszenia jej autorskich praw majątkowych do przedmiotowej fotografii w sposób zawiniony, albowiem jako instytucja profesjonalna wykorzystując fotografię przedstawiającą A. D. w swojej kampanii promocyjnej zachował się nieprofesjonalnie i bez należytej staranności, nie sprawdzając dokładnego pochodzenia tejże fotografii.

Strona pozwana (...)Teatr im. H. M. w K. wniosła o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu. Wskazywała, że nie jest uzasadniony zarzut jakoby fotografia autorstwa powódki została przez nią bezprawnie użyta, bowiem nie miała ona świadomości autorstwa fotografii. Podkreślała, że fotografię dostarczyła osoba widniejąca na niej, a pozwana niezwłocznie po powzięciu wiadomości na temat autora podjęła działania mające na celu zapobieganie jakiegokolwiek naruszeniu prawa przysługującego powódce oraz skontaktowała się z nią celem polubownego załatwienia sporu. Teatr ostatecznie po dokonaniu weryfikacji wyceny w oparciu o cennik Związku (...) zaproponował powódce kwotę 9900 zł tytułem ugodowego załatwienia sporu, na co ta nie przystała.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 17 grudnia 2015r. Sąd Okręgowy w Krakowie zasądził od strony pozwanej (...) Teatru (...) im. H. M. w K. na rzecz powódki J. P. kwotę 36.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 lutego 2014r. do dnia zapłaty; umorzył postępowanie w pozostałym zakresie oraz zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 5117 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Rozstrzygnięcie wydał w oparciu o następujące ustalenia:

Powódka J. P. jest znanym fotografem, współpracującym w przeszłości z takimi periodykami jak(...) S., E. P., P. M., (...) N. (...) R., Gazeta (...), (...) N., (...) (...)czy (...). Powódka jest artystką wysoko ocenianą przez powszechnie znane osobistości świata kultury i sztuki, z których część również zabiegała o skorzystanie z jej usług (m.in. A. W., R. K.). Powódka jest autorką fotografii przedstawiającej znaną aktorkę A. D.. Przedmiotowa fotografia została wykorzystana przez pozwanego(...)Teatr(...)im. H. M. w K. w kampanii promocyjnej premiery spektaklu (...) w 2012 roku, tak w reklamie prasowej – na łamach czasopism i dzienników: (...) (...) V.,(...) Gazeta (...) oraz(...), jak i na prowadzonej przez Teatr stronie internetowej (...) pl. (...) nigdy nie wyrażała zgody czy zezwolenia ani też nie udzielała licencji na nieodpłatne wykorzystanie przez pozwanego (...) Teatr(...)im. H. M. w K. wykonanego przez nią zdjęcia przedstawiającego A. D..

Powódka jest autorką serii zdjęć przedstawiających A. D.. Sesje zdjęciowe z udziałem aktorki powódka wykonywała zarówno przy okazji spotkań zawodowych, jak i prywatnych. Powódka ma zwyczaj dostarczać osobom przez siebie fotografowanym wykonane zdjęcia w formie odbitek albo skanów – zdjęcia w takiej formie otrzymała od niej również A. D.. Przekazując zdjęcia A. D. powódka zastrzegła, iż mogą one być wykorzystywane nieodpłatnie jedynie do celów

związanych z działalnością prowadzonej przez aktorkę fundacji (...) (...) z siedzibą w K.. Po jakimś czasie okazało się jednak, iż udostępnione przez powódkę zdjęcia A. D. zaczęły się rozprzestrzeniać – bez wiedzy i zgody autorki – na szeregu innych polach eksploatacji – pojawiły się one w szczególności na taksówkach, publikacjach aktorki niezwiązanych bezpośrednio z działaniami fundacji czy wreszcie na prywatnych eventach

(np. podczas spotkania z aktorką w Austrii). Jedna z fotografii autorstwa powódki, przedstawiająca A. D., trafiła do (...) Teatru (...) im. H. M. w K. w związku z jubileuszem pracy twórczej aktorki. Fotografia ta została dostarczona pracownikom pozwanego Teatru za pośrednictwem fundacji (...) (...)Następnie fotografia ta została wykorzystana przez pozwanego Teatr w kampanii promocyjnej spektaklu (...) (z udziałem A. D.), jaka miała miejsce w 2012 roku. Przygotowując kampanię promocyjną z wykorzystaniem zdjęcia A. D. przedstawiciele pozwanego nie zwracali się ani do aktorki ani do jej fundacji z prośbą o informację, skąd posiada przedmiotową fotografię i czy jest ona autorstwa.

Zgodnie z planami pozwanego Teatru, fotografia przedstawiająca A. D. miała zostać wykorzystana zarówno w reklamie prasowej premiery spektaklu (...) – na łamach takich czasopism i dzienników jak: (...) (...), (...) V., (...) (miesięcznik (...) J.), Gazeta (...) (...)jak również w zapowiedzi premiery spektaklu na stronie internetowej Teatru, ponadto miały zostać wydrukowane afisze reklamowe w formie citylight (do ekspozycji w gablotach wiat przystankowych na terenie K.) w ilości 15 sztuk, banner (eksponowany w witrynie Teatru od strony pl. (...)) z repertuarem Teatru na kwiecień 2012 roku, na którym znajduje się zapowiedź premiery (z podpisanym zdjęciem), repertuar pozwanego Teatru na kwiecień 2012 roku zawierający zapowiedź premiery (ze zdjęciem) na słupie reklamowym („okrągłaku”) na (...)(...)u wylotu ul. (...).

W trakcie trwania kampanii promocyjnej kierownik działu promocji

w Teatrze B. K. otrzymała telefon z Fundacji (...) (...)i została poinformowana, że autorką fotografii jest J. P. oraz, że fotografia ta stanowi element sporu prawnego pomiędzy powódką, a Fundacją w zakresie dotyczącym wynagrodzenia za naruszenie autorskich praw majątkowych do utworu. Informację o autorce fotografii B. K. przekazała dyrekcji(...)Teatru (...) która podjęła decyzję o wstrzymaniu dalszego wykorzystania zdjęcia do promocji planowanego spektaklu (...). Ostatecznie zdjęcie zostało użyte na łamach pięciu czasopism i dzienników ((...) (...) V.,(...), Gazeta (...) oraz (...)oraz na stronie internetowej(...)zaś na pozostałych polach eksploatacji (afisze citylight, banner i słup reklamowy) już nie. W korespondencji mailowej B. K. poinformowała powódkę na jakich polach eksploatacji została wykorzystana fotografia A. D. jej autorstwa, przeprosiła za zaistniałą sytuację i wyjaśniła, że wynika ona nie ze złej woli, ale z niewiedzy co do pochodzenia tejże fotografii. B. K. zwróciła się jednocześnie do powódki o podanie kosztu posłużenia się zdjęciem oraz wskazanie czy wyraża zgodę na dalsze jego użycie i za jakim wynagrodzeniem. Z powódką kontaktowała się również dyrekcja pozwanego (...) Teatru (...) Ostatecznie pozwany Teatr zaproponował powódce z tytułu wykorzystania zdjęcia A. D. jej autorstwa, wypłatę wynagrodzenia w łącznej wysokości 9.900 zł, na co powódka nie przystała.

W przedsądowym wezwaniu do zapłaty z dnia 26 kwietnia 2012 r. powódka zażądała od (...) Teatru (...)zapłaty na jej rzecz kwoty 83.200 zł tytułem odszkodowania za wyrządzoną krzywdę na skutek naruszenia przysługujących jej praw autorskich. W kolejnym piśmie z dnia 11 lutego

2014 r. powódka podniosła swoje żądanie do kwoty 94.000 zł. Pozwany odmówił spełnienia żądania powódki, proponując jednak przy tym ugodowe podejście do załatwienia sprawy, w szczególności zawarcie umowy o dzieło z przeniesieniem autorskich praw majątkowych i określeniem wynagrodzenia

na kwotę 1.800 zł za wykonanie dzieła polegającego na realizacji autorskiej sesji fotograficznej spektaklu. Powódka w swojej pracy twórczej większą wagę przywiązuje do jakości wykonanych utworów, a nie ich ilości. W szczególności nad jednym zdjęciem powódka potrafi przepracować nawet przez kilka godzin. Jej fotografie posiadają bardzo wysoką wartość artystyczną i są bardzo dobrze oceniane przez zewnętrznych obserwatorów oraz ekspertów. O dużej wartości jej utworów świadczą w szczególności otrzymywane przez nią wynagrodzenia z tytułu zawieranych kontraktów licencyjnych.

Na przestrzeni ostatnich lat powódka zawarła m. in. następujące umowy licencyjne oraz ugody o odszkodowanie z tytułu bezumownego korzystania

z utworów:

1) umowę z firmą (...) (...) z siedzibą w W. na udzielenie licencji na wykorzystanie 45 zdjęć C. M. – za wynagrodzeniem w wysokości 30.000 zł, projektu okładki wydawnictwa albumowego poświęconego C. M. pod tytułem (...) i projektu graficznego całości albumu – za wynagrodzeniem w wysokości 10.000 zł;

2) umowę z firmą (...) (...) G.+ (...) Sp. z o.o. & (...) . Spółką komandytową z siedzibą w W. na udzielenie licencji na wydawanie utworu pod roboczym tytułem (...) (rozumianego jako cykl fotografii oraz odpowiedzi osób fotografowanych na kwestionariusz prof. K.)

– za wynagrodzeniem w wysokości 1.500 zł brutto za każdą z wyprodukowanych sesji fotograficznych (przy założeniu, że w skład albumu wejdzie 26 sesji) i w wysokości 5% ceny detalicznej każdego sprzedanego egzemplarza utworu;

3) umowę z firmą (...) Sp. z o.o.

w P. na wykonanie serii ok. 100 fotografii z planu (...) i udzielenie licencji na ich wykorzystanie – za wynagrodzeniem w wysokości 50.000 zł netto;

4) umowę na udzielenie licencji na korzystanie ze zdjęcia A. W. w ilości 1 sztuka – za wynagrodzeniem w wysokości 4.420 zł brutto;

5) umowę z (...) Biurem (...) w K.,

na udzielenie licencji na wykorzystanie: a) 10 fotografii C. M.

(na potrzeby wystawy), b) 6 fotografii C. M. (na potrzeby kreacji graficznych związanych z Festiwałem oraz obchodami)

– za wynagrodzeniem

w kwocie 24.600 zł brutto;

6) umowę z Biblioteką (...) w K. na udzielenie licencji

na wykorzystanie zdjęć portretowych C. M. na potrzeby pokazu multimedialnego „C. M.(...) (ilość zdjęć – 3 sztuki)

– za wynagrodzeniem w wysokości 4.200 zł netto;

7) umowę z Towarzystwem (...) w W. na udzielenie licencji na korzystanie z fotografii C. M. – za wynagrodzeniem

w wysokości 4.300 zł netto (przy czym kwota ta uwzględnia aspekt penalizacyjny z tytułu naruszenia praw autorskich);

8) umowę z Towarzystwem (...) w K. na udzielenie licencji na korzystanie z fotografii C. M. w serwisie internetowym

Towarzystwa – za wynagrodzeniem w wysokości 6.600 zł brutto (przy czym kwota ta uwzględnia aspekt penalizacyjny z tytułu naruszenia praw autorskich);

9) ugodę z Ambasadą Rzeczypospolitej Polskiej w Królestwie Hiszpanii oraz Skarbem Państwa-Ministerstwem Spraw Zagranicznych z siedzibą

w W. o odszkodowanie z tytułu bezumownego korzystania z fotografii S. M. w wysokości 17.400 zł brutto;

10) umowę z Telewizją (...) S.A. z siedzibą w W. na udzielenie zezwolenia na korzystanie z 2 fotografii

przedstawiających portret C. M. – za wynagrodzeniem w wysokości 9.340,66 zł (przy czym kwota ta uwzględnia aspekt penalizacyjny z tytułu naruszenia praw autorskich);

11) umowę z Uniwersytetem G. w G. na udzielenie zezwolenia na korzystanie z 2 fotografii – za jednorazowym wynagrodzeniem

w kwocie 6.593 zł brutto (przy czym kwota ta uwzględnia aspekt penalizacyjny z tytułu naruszenia praw autorskich);

12) umowę ze Stowarzyszeniem (...) z siedzibą

w W. na udzielenie zezwolenia na korzystanie z fotografii przedstawiającej portret A. W. – za wynagrodzeniem w wysokości 8.000 zł netto (przy czym kwota ta uwzględnia aspekt penalizacyjny z tytułu naruszenia praw autorskich);

13) ugodę z Ambasadą RP w C. o odszkodowanie z tytułu bezumownego korzystania z fotografii w kwocie 8.242 zł brutto (przy czym kwota ta uwzględnia aspekt penalizacyjny z tytułu naruszenia praw autorskich);

14) umowę z Miejską (...)

w L. na udzielenie zezwolenia na korzystanie z fotografii z wizerunkiem C. M. – za wynagrodzeniem w wysokości 9.000 zł netto (przy czym kwota ta uwzględnia aspekt penalizacyjny z tytułu naruszenia praw autorskich);

15) umowę z (...) Ośrodkiem (...) na udzielenie zezwolenia

na korzystanie z 1 fotografii przedstawiającej portret C. M. – za wynagrodzeniem w wysokości 7.500 zł brutto (przy czym kwota ta uwzględnia aspekt penalizacyjny z tytułu naruszenia praw autorskich);

16) umowę z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.

na udzielenie zezwolenia na korzystanie z 1 fotografii – za wynagrodzeniem w wysokości 5.000 zł netto (przy czym kwota ta uwzględnia aspekt penalizacyjny z tytułu naruszenia praw autorskich);

17) umowę z Ośrodkiem (...) -sztuk, kultur, narodów” z siedzibą w S. na udzielenie zezwolenia na korzystanie z fotografii przedstawiającej C. M. – za wynagrodzeniem w wysokości 9.000 zł brutto (przy czym kwota ta uwzględnia aspekt penalizacyjny z tytułu naruszenia praw autorskich);

18) umowę z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na udzielenie zezwolenia na korzystanie z 2 fotografii przedstawiającej C. M. – za wynagrodzeniem w wysokości 9.000 zł netto (przy czym kwota ta uwzględnia aspekt penalizacyjny z tytułu naruszenia praw autorskich);

19) umowę z M. S. (1) na udzielenie zezwolenia na korzystanie z fotografii – za wynagrodzeniem w wysokości 5.000 zł netto (przy czym kwota ta uwzględnia aspekt penalizacyjny z tytułu naruszenia praw autorskich);

20) umowę z J. W. na udzielenie zezwolenia na korzystanie z 1 fotografii przedstawiającej C. M. – za wynagrodzeniem w wysokości 11.900 zł (przy czym kwota ta uwzględnia aspekt penalizacyjny z tytułu naruszenia praw autorskich);

21) umowę z (...) M. S. (2) na udzielenie zezwolenia

na korzystanie z 1 fotografii przedstawiającej C. M. – za wynagrodzeniem w wysokości 11.900 zł netto (przy czym kwota ta uwzględnia aspekt penalizacyjny z tytułu naruszenia praw autorskich);

22) umowę z A. K. na udzielenie zezwolenia na korzystanie z 1 fotografii przedstawiającej C. M. – za wynagrodzeniem w wysokości 4.500 zł netto (przy czym kwota ta uwzględnia aspekt penalizacyjny z tytułu naruszenia praw autorskich);

23) umowę z Fundacją (...) w K.

na udzielenie zezwolenia na korzystanie z 1 fotografii przedstawiającej C. M. – za wynagrodzeniem w wysokości 4.500 zł netto (przy czym kwota ta uwzględnia aspekt penalizacyjny z tytułu naruszenia praw autorskich);

Zgodnie z cennikiem powódki zamieszczonym na jej oficjalnym stronie internetowej www.judytapapp.com, licencja na wykorzystanie zdjęcia

w Internecie to koszt od 2.500 zł, z kolei użycie zdjęcia w reklamie to koszt od 3.200 zł.

Dokonując oceny prawnej wskazał, że to powódka jest autorem fotografii, która stanowi utwór w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Podkreślił, że bezspornym jest, iż fotografia ta została wykorzystana przez stronę pozwaną na łamach 5 tytułów prasowych oraz na stronie internetowej. Sąd Okręgowy odwołując się do art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b) ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (w brzmieniu uwzględniającym wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 czerwca 2015 r., sygn. akt SK 32/14, Dz. U. z 2015 r. poz. 932) wskazał, że uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę sumy

pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu. Zaznaczył, że w świetle obowiązującego stanu prawnego kwestia zawinienia w działaniu strony pozwanej nie ma znaczenia dla oceny. Sąd Okręgowy ocenił, że działania strony pozwanej miały niewątpliwie charakter bezprawny, bowiem naruszały one określone w art. 17 wskazanej na wstępie ustawy wyłączne prawo powódki do korzystania z przedmiotowej fotografii i rozporządzania nią na wszystkich polach eksploatacji. Wskazał przy tym, że powódka nigdy nie udzieliła licencji na nieodpłatne wykorzystanie fotografii przez pozwanego Teatr, a upoważnienie jakie uzyskała A. D. nie uprawniało do udzielania sublicencji na rzecz pozwanego. W ocenie Sądu pozwanego Teatr jako podmiot profesjonalny, prowadzący działalność kulturalną, zawodowo współpracujący z wieloma twórcami, nie dochował odpowiednich standardów w swym działaniu. Dalej wskazał, że na skutek bezprawnego działania powódka poniosła szkodę odpowiadającą wynagrodzeniu, jakie powinna otrzymać na mocy zawarcia umowy licencyjnej uprawniającej do wykorzystania jej utworu, tj. zdjęcia przedstawiającego A. D.. Zaznaczył przy tym, że wysokość wynagrodzenia jest zindywidualizowana względem różnych twórców, a w realiach przedmiotowej sprawy można je ustalić w oparciu o stawki jakie obowiązywały w ramach umów jakie powódka przedłożyła przy jedynie pomocniczym zastosowaniu cennika przedłożonego przez powódkę. Sąd Okręgowy jako uzasadnione i odpowiadające realiom rynkowym przyjął stawki wynagrodzenia wskazane w pozwie tj. 3100 zł w przypadku reklamy prasowej oraz 2500 zł w przypadku rozpowszechnienia zdjęcia na stronie internetowej. Przyjmując takie kwoty Sąd wziął pod uwagę walory artystyczne utworu, charakter publikacji, a także dotychczasowy dorobek powódki, która jest osobą wybitnie uzdolnioną artystycznie i docenianą przez różne osobistości ze świata kultury i sztuki. Ustalając stosowne wynagrodzenie Sąd pominął stawki określone w tabeli wynagrodzeń minimalnych ustalonej przez Związek (...) ((...)), uznając, że stawki te, z nazwy „minimalne”, są stosunkowo niskie i nie odpowiadałyby szczególnym uwarunkowaniom niniejszej sprawy a przyjęcie ich w istocie legalizowałoby finansowo dokonane przez pozwanego naruszenie autorskich praw majątkowych powódki. Bez znaczenia jest również okoliczność, iż pozwanego Teatr zawiera umowy na sesje fotograficzne za niższe kwoty – art. 79 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych wskazuje jako wyznacznik wynagrodzenie twórcy, a nie wynagrodzenie jakie gotów jest zapłacić ewentualny licencjodawca. W tej sytuacji Sąd Okręgowy w punkcie I sentencji wyroku, na podstawie art. 79 ust. 1 pkt 3) lit. b ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych zasądził od pozwanego na rzecz powódki z tytułu naruszenia autorskich praw majątkowych kwotę 36.000 zł. Złożyła się na nią kwota 31.000 zł z tytułu odszkodowania za bezprawne wykorzystanie zdjęcia powódki w reklamie prasowej (tj. 3.100 zł × 2 × 5) oraz kwota 5.000 zł z tytułu odszkodowania za bezprawne rozpowszechnienie zdjęcia powódki na stronie internetowej Teatru (tj. 2.500 zł × 2).

W punkcie II sentencji wyroku Sąd Okręgowy – z uwagi na skuteczne cofnięcie przez powódkę pozwu co do kwoty 18.000 zł – umorzył w tym zakresie postępowanie, kierując się treścią art. 203 §1 Kpc w związ z art. 355 §1 Kpc

W punkcie III sentencji wyroku Sąd orzekł o kosztach postępowania na podstawie art. 98 Kpc, z uwzględnieniem zasady odpowiedzialności stron za wynik procesu. Sąd Okręgowy uznał przy tym, że pomimo częściowego umorzenia postępowania uznał powódkę za stronę wygrywającą w całości, a to ze względu na to, iż cofnięcie pozwu wynikało z uznania przez Trybunał Konstytucyjny za niekonstytucyjny jednego z zapisów umowy, stanowiącej podstawę prawną roszczenia.

Apelację od wyroku złożyła strona pozwana i zaskarżając go w całości wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego ewentualnie o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa względnie poprzez zmianę wysokości kwoty zasądzonego odszkodowania.

Zarzuciła mu:

I. sprzeczność poczynionych ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez błędne przyjęcie, że postępowanie pozwanego (...)Starego (...) było zawinione, w sytuacji, gdy pozwanego nie miał wiedzy, iż w zaistniałym stanie faktycznym wykorzystał fotografię, której twórcą była powódka,

- nie dokonanie wszechstronnej analizy zebranego w sprawie materiału i dowolną ocenę materiału dowodowego, co stanowi naruszenie postanowienie art. 233 § 1 Kpc, jak też nazbyt powierzchownym potraktowaniu materiału dowodowego przedstawionego przez pozwanego przy jednoczesnym oparciu się wyłącznie na oświadczeniach powódki, co może stanowić naruszenie postanowienia art. 328 § 2 Kpc;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię w niniejszym stanie faktycznym art. 79 ustawy z dnia 04 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych poprzez błędne przyjęcie przez Sąd orzekający w tej sprawie, że powódka poniosła szkodę wskutek bezprawnego użycia zdjęcia fotograficznego autorstwa i to w żądanej wysokości;

III. naruszenie prawa procesowego, a to art. 227 Kpc poprzez nie uwzględnienie wszystkich dowodów mających istotne znaczenie dla sprawy, zgłoszonych przez stronę pozwaną, a w szczególności dowodu z załączonej do pozwu umowy o dzieło (k.105), z której wynikają stawki wynagrodzenia stosowane przy przeniesieniu praw autorskich do sesji fotograficznych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie należy wskazać, że Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i przyjmuje je za własne.

W pierwszej kolejności odnosząc się do zarzutów skierowanych przeciw ustaleniom faktycznym wskazać należy, że w ocenie Sądu Apelacyjnego nie zasługują one na uwzględnienie. Strona apelująca w ramach skierowanych przeciw ustaleniom faktycznym zarzutów podnosi, że jej działanie wbrew stanowisku Sąd nie miało charakteru zawinionego. Wskazać w tym miejscu należy, że okoliczności przedmiotowej sprawy w dużej części miały charakter niesporny, zaś kwestia tego, czy naruszenie praw autorskich powódki miało charakter zawiniony w świetl aktualnego na chwilę wydania zaskarżonego wyroku brzmienia art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b) ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (w brzmieniu uwzględniającym wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 czerwca 2015 r., sygn. akt SK 32/14, Dz. U. z 2015 r. poz. 932), uznał Sąd za nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, podkreślając jedynie, że strona pozwana jako podmiot profesjonalny, winna dochować należytej staranności w zakresie korzystania z cudzych utworów. Żądanie zasądzenia dwukrotności stosownego wynagrodzenia jest szczególnym środkiem ochrony autorskich praw majątkowych, którego dochodzenie nie wymaga wykazywania winy podmiotu korzystającego z utworu bez wymaganego zezwolenia twórcy, uszczerbku majątkowego uprawnionego oraz uzyskania korzyści przez naruszającego te prawa. Odpowiedzialność naruszającego w zakresie dwukrotnego stosownego wynagrodzenia, przewidzianego cytowanym przepisem jest surowa, bo niezależna od winy naruszającego, jego świadomości naruszenia cudzych praw autorskich czy dobrej wiary przy korzystaniu z utworu. Na przesłance winy naruszającego oparte natomiast było roszczenie o naprawienie szkody oraz roszczenie o zapłatę potrójnego stosownego wynagrodzenia. Dla możliwości dochodzenia podwójnego stosownego wynagrodzenia wystarczająca jest bezprawność postępowania podmiotu naruszającego cudze prawa autorskie rozumiana jako korzystanie z utworu w sposób sprzeczny z prawem, a więc wkroczenie, bez zezwolenia uprawnionego, w autorskie prawa bezwzględne. Kwestia bezprawności wobec braku tytułu prawnego do dysponowania utworem w ocenie Sądu Apelacyjnego nie budzi żadnych wątpliwości.

Nie stwierdził Sąd też naruszenia przepisów prawa procesowego w tym art. 233 §1 Kpc i art. 328 §2 Kpc. Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 233 § 2 Kpc wyraźnie podkreślić należy, że ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwstawnych twierdzeniach stron na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia się ze świadkami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań pomiędzy podstawami wnioskowania i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych

wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 Kpc) i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo – skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002r., II CKN 817/00, Lex nr 56906; z dnia 6 lipca 2005 r., III CK 3/05, Lex nr 180925). Stanowisko Sądu Okręgowego znajduje oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, a uzasadnienie pozwala na otwarcie toku rozumowania Sądu i przyczyn takiego stanowiska. Nie zasługuje na uwzględnienie również podniesiony przez stronę pozwaną zarzut naruszenia art. 227 Kpc, który wiąże ona z ustaleniem, co do wysokości należnego odszkodowania, gdzie stara się przenieść akcent na brak uwzględnienie dowodu, który w kontekście przedmiotowej sprawy nie mógł mieć znaczenia. Jak słusznie zwrócił uwagę Sąd Okręgowy wysokość wynagrodzenia jakie w ramach umów zawieranych z innymi podmiotami oferowała strona pozwana nie ma żadnego znaczenia w kontekście oceny, co do wysokości hipotetycznego wynagrodzenia jakie powódka mogła uzyskać w ramach korzystania z jej utworu. Sposób naprawienia szkody przewidziany w art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b u.p.a.p.p. przez zapłatę zryczałtowanego odszkodowania stanowi alternatywny, w stosunku do przewidzianego w art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. a sposobu naprawienia szkody, na zasadach ogólnych. Podstawą ustalenia tego odszkodowania jest zaś wynagrodzenie, które przysługiwałoby uprawnionemu, gdyby osoba naruszająca jego prawa zawarła z nim umowę o korzystanie z dzieła w zakresie dokonanego naruszenia, w chwili dochodzenia naprawienia szkody (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 marca 2004 r., III CK 90/03, OSNC 2005, Nr 4, poz. 66; z dnia 29 listopada 2006 r., II CSK 245/06; z dnia 13 grudnia 2007 r., I CSK 321/07; z dnia 25 listopada 2009 r., II CSK 259/09; z dnia 8 lutego 2012 r., V CSK 56/11, LEX nr 1213424). Takie ustalenia należało zatem poczynić w oparciu o stawki jakie obowiązywały w ramach umów, które powódka zawierała z innymi podmiotami, a szczegółowe ustalenia w tym zakresie poczynił Sąd Okręgowy. Nie mają dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy znaczenia argumenty pozwanej odnośnie braku świadomości naruszenia praw autorskich powódki. Biernie legitymowanym podmiotem w sporach związanych z naruszeniem autorskich praw majątkowych jest osoba fizyczna albo prawna, która dokonała tego naruszenia; bez znaczenia jest przy tym działanie sprawcy w dobrej wierze, jak i brak zawinienia. W gronie biernie legitymowanych może chodzić zarówno o osoby trzecie, jak i o kontrahentów podmiotu prawa autorskiego, którzy przekroczyli granice udzielonego im umową upoważnienia, a nawet o współtwórców danego utworu (por. orz. SN z dnia 18 listopada 1960 r., I CR 234/60, OSNCK 1961, Nr 4, poz. 124). Samo podniesienie przez adresata tego roszczenia argumentu, że korzystał z utworu na podstawie umowy z inną osobą jednak bez wykazania, że wynika z tej umowy zezwolenie dochodzącego tych roszczeń twórcy (współtwórcy) na korzystanie z dzieła, nie zwalnia z odpowiedzialności w zakresie żądania podwójnego stosownego wynagrodzenia. Istotnie zatem opierał się Sąd na przedłożonych przez powódkę dowodach, które wskazują na to, że strona pozwana nie miała prawa korzystania z utworu. Sama pozwana pomimo, że twierdzi, że brak jest przesłanki bezprawności w jej działaniu, na poparcie takiego twierdzenia nie przedłożyła żadnego dowodu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny oddalił apelację strony pozwanej działając na podstawie art. 385 Kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzekł Sąd na podstawie art. 98 Kpc, mając na uwadze jego wynik tj. wygraną powódki. Powódka w toku postępowania apelacyjnego była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego i złożyła stosowny wniosek o zasądzenie kosztów postępowania. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika została ustalona na kwotę 3600 zł, stosownie do wartości przedmiotu zaskarżenia, w oparciu przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z dnia 5 listopada 2015 r.), w tym §2 pkt 5 w zw. z §10 ust. 1 pkt 2.

SSA Regina Kurek SSA Teresa Rak SSA Marek Boniecki